

✠ ПОГАНАЈ БОГЪ

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOV

3. číslo

Budyšin, měrc 1974

Lětnik 24

Hrono na nalětnik 1974

Jězus Chrystus rjeknje: Dokelž sym ja žiwy, budžeće tež wy žiwi

Jana 14, 19

Tuto slowo je naš Knjez Jězus Chrystus swojim wučomnikam zeleny štwórtk prajil, jako bě so z nimi rozzohnował. Wón wě, što před nim leži, a to tež swojim wučomnikam wuraznje praji. Wón jim ničo njezamjeléi. Krótko do našeho słowa bě wo tym řečal, zo dyrbi jich wopušćić. A nětko je dziwne, zo njepraji, zo budže mortwy, ale žiwy, hačrunje wo smjerći řeči. W štuće prjedy stej, zo drje swět jeho wjace widžeć njebudže, ale woni budžeja jeho widžeć. Tuž potajkim cyle jasnje pokazuje na jutry – na swoje zrowastanjenje. Jězus wo tym njerěči jako wo někajkim podawku, kotryž móžeš připóznac abo wotpokazać, ale jako wo fakće, kotryž ma cyle praktiske scěwki za wučomnikow.

A to, štož z toho scěhuje, je žiwenje. Dokelž je Jězus žiwy, dokelž mamy w nim žiweho Knjeza a Zbóžnika, dyrbymy tež my žiwi być. Člowjek nochce jenož biologisce žiwy być, žiworić kaž zwěrjo. Wón chce něšto wot žiwjenja měć. Kóždy

ma žedzenje za spokojenjom. Swět drje nam wjele poskića. My nohce my na farizejske wašnje přećiwo tomu řečeć. Člowjek smě so woprawdže wjeselić radosćow tutoho žiwjenja. Wón pak dyrbi wědžeć, zo w tym njenamaka woprawdžite spokojenje a wupjelnjenje swjeho žiwjenja a byrnež by z najwjetšim napinanjom so wo to prócował. Prawe žiwjenje a dopjelnjenje swjeho najznutřikownišeho žadanja namaka wěrjacy, hdyž je pola Jězusa.

Naše hrono stej husto na rownych pomnikach. Žiwjenje našeho Knjeza a Zbóžnika Jězom Chrysta je nam jenička garantija a wěstosć, zo budžemy tež žiwi do wšjeje wěčnosti. Wšitke naše jutrowne a pohrjebne kěrłuše wo tym spěwaja.

Jězus, mój tróšt žiwy je,
ja tež žiwjenje b'du widžeć;
wón chce z rowa zbudzić mje,
čehodla nětk cheyl so rudzić?
Moja hlowa we njejbju
swój staw čehnje za sobu.

La.

Bratrska Jednota w Indiskej

Dziće po wšěm swěće

W léce 1853 buštaj młodaj muzej wot Bratrskeje Jednoty w Ochranowje (Herrnhuter Brüdergemeine), Wilhelm Heyde a Eduard Pagell, wupóstanaj do Mongolskeje, kotraž leži mjez Chinu a Sibirskej. Z politiskich přičin njebě jimaj móžno so tam dostać ani přez činske přistawy ani přez Rusku. Tuž jimaj radzachu, zo byštaj spytałoj swój puć přez Tibet. Suezki kanal bu hakle 16 lét pozdžišo 1869 wotewrjeny. Tak traješe jeju jězba na lódzi wokoło cyleje Afriki 8 měsacow. 23. 11. stupištaj w Kalkuće na indisku zemju. W dolinje „rěki Ganges pućowaštaj do wyšin himalajskich horow hač k mjezam Tibeta. Wjace króć spytaštaj Tibetske mjezy překroćić, zo byštaj potom dale móhłoj do Mongolskeje, ale stajnje jeju tibetske wojsko zadžerža a jeju wróćo pošla.

Město Mongolskeje nawječorny Tibet

Po dolhim přemyslowanju a jednanju z Ochranowom wzdáštaj so bratraj swjeho přěnskeho plana a započestaj z misioniskim džělom w poľnoćnoindiskej prowincy Ladak, kotrejež hlowne město je Leh 3 500 m wyše morja. Wottam wjedže dróha do centralneho Tibeta, do města Lhas, do tak mjenowaneho „zank-

a wučće wšitke ludy...

njeneho kraja“, kotryž džensa sluša do Činskeje ludoweje republiky.

W zańdženym lěstotku bě njewotwisne nawječornotibetske kralestwo Ladak zwjazane z mohammedanskim krajom Kašmir. Džensa sluša Ladak z Kašmirom do Indiskeje republiky. Buddhisticy Tibetanojo so nadžijeja, zo jim indiski stat njezaručí jenož jich škit, ale zo móža samo islamsku mjenšinu a maličku křescansku wosadu w Lehu potłóćować. Hewak wšak wšudže islam postupuje. W nawječornym Ladaku su wšak wobydlerjo zwjetša mohammedanojo. Buddhism je stłóćeny dale do hór. Tajki nadběh islama bě kašmirska wojna w léce 1948 20 kilometrow před městom Leh. Městačko Khalatse bě bitwišćo a bu skónčnje wot mohammedanskeho wojska wobsadžene. To bě zawěrnje bojazna situacija za tamnych dwanać wosadnych Bratrskeje Jednoty w buddhistiskej wsy, kotruž nadpadnychu fanatisicy mohammedanojo. Poľojca města Leh bě wučěkla do horow.

Bratrska Jednota w Ladaku

Misioniske polo, kotrež sebi bratraj njeběštaj po swjowej woli wubraľoj, hdžež běštaj přećiwo swjemu wotmyslenju stajenaj, přinjesu jimaj

Serbski cyrkwinski džen 1974

Da-li Bóh, budže létuš serbski cyrkwinski džen 22./23. junija w Rakcach. My so na to wjeselimy. Nowy sakski krajny biskop dr. Hempel je nam přilubil, so na serbskich kemšach njedzělu, 23. junija dopołdnja wobdžělic. Wšo bliže pozdžišo zhoniće. La.

wjele wobčežnosćow. Předewšěm leži jara wysoko 3 000 do 4 000 m nad morjom. To wobčežuje wosebje tych, kotřiž z nižin tam horje přinđu. A tola je Wilhelm Heyde tam 50 lét bjez kóždeho přetorhnjenja skutkował. Ani jónu za tón čas njeje w domiznje pobyl. W nazymje so w sněze zhubja wšě puće přez horiska, zo wšón zwisk ze swětom přestanje. Póda hodži so jenož na někotrych maľych městnach jako rola wužiwać. Tuž je kraj rědko wobydleny. Jeničke trochu wjetše sydlišćo je małe městnačko Leh při rěce Indu. Wono ma wěsty wuznam jako srjedžišćo za pućowanje karawanow. Zo byštaj bratraj móhľoj ludžom ewangelij připowědać, dyrbeštaj po

wobčeznych a strašnych pučach po horach so bédžić. Přez hlubiny běchu tu a tam powjazowe mosty — wysoko wisace, čumpate, chablate mosćiki, ničo za bojazyh ludźi!

Hdyž sněh w nalěću rozta, podaštaj so znowa na pučowanje do rozležanych končin kraja. Na tutej ewangelistiskich pučowanjach zjednočištaj předorowanje z lékarskej pomocu. Mnohim chorým staj w chorowni w Lehu pomhać móhloj. Zdobom založišťaj šulu. Jeju žonje pytaštaj kontakt z tibetskimi žonami, štož bě wosebje čežko.

Skrótka dyrbymy tu tež literarne džělo misionarow Bratrskéje Jednoty naspomnić. Nikomu njebě so hač dotal poradziło, potajnstwa klasičskéje tibetskeje řeče wujasníc, kotraž je přiwuzna činskeje řeče. To bě Boží wulki dar, zo bě Bratrskéje Jednotce dał misionarow Jäschku a Francka, kotraž běstaj řečnje wosebje wobdarjenaj. My docyła wysoko dosć njemóžemy pohodnosćić džělo, kotřež je skromny wučenc Jäschke w Tibeće wukonjał. Wón bu tam tak dospolnje přecel domoródného wobydlerstwa. Wón napisa słownik, naćisk gramatiki a zawostaji wuznamne přeložki. Bjez jeho služby a bjez sprócníweho, wažneho a wědomostnje hódneho džěla Franci njebychu móžne byle wuspěchi srjedźnoaziskeho slědženja w přichodnych lětach. Bjez jich džěla docyła njeby móžna byla ewangelizacija Bratrskéje Jednoty w Tibeće.

Jäschke je swoje poslednje lěta přežiwił w Ochranowje (Herrnhut). Tam wotpočuje na pohrjebnišću pod Hutbergom mjez mnohimi posłami Božeho słowa, kotřiž so wróćichu ze wšěch končin swěta. Na jeho rownym kamjenju čítamy:

Heinrich August Jäschke
narodženy 17. 5. 1817
wumřel 24. 9. 1883.

Wón je započal z přeložkom Biblije a je wumřel do jeho doskónčenja.

Kyodky d'Ponpoi, d'Gabala zugs. Mat. 25, 21 (Zastup do wjesela swójeho Knjeza)

Tibetska Biblija

Přeni Ochranowscy posli nawuknychu tibetsku řeč pola jednoho Tibetana z mjenom Gergan. Z jeho pomocu přeložichu scěnje Jana do tibetskeje řeče. Gergan sam wosta hač do swojeje smjerće buddhist. Jeho syn Yoseb pak čítaše hižom jako džělo tutu spodziwanja hódnu knihu. Wón bu křesćan a přeloži cyłu Bibliju. Tuto džělo swójeho žiwjenja doskónči 11. 8. 1946 — pjeć dnjow do swojeje smjerće. W lěće 1948 móžeše po wjele čežkotach so wučić přenje 1 000 eksemplarow tibetskeje Biblije. W lětach 1959 do 1962 džělaše bratr T. Phunthsog hromadže z Europjanom br. Vittozom na rewiziji Noweho zakonja, kotryž da Indiske bibliske towarstwo w Bangalore w lěće 1971 čišćeć.

Wosada Bratrskéje Jednoty w Ladaku

Wona ma džensa hromadže z džěćimi na 100 dušow. Tuta mała wosadka pak je žiwa, byrnjež na 40 bratrow njebydli w Lehu, ale w Shey a w Khalatse. Wot lěta 1970 sem sta-

rataj so wo stadleško tibetskaj předarkej Razu a Shobdan. Dolhi čas běchu bjez předarja, a Bože služby zarjadowachu sobustawojo wosadného předstejerstwa. Poslednje lěta přinjesechu wjele čežkotow a husto mējachu starosć wo přichod małeje wosady. Wot lěta 1962 sem so ruza přiwótri z politiskich přičin dla napjatostow mjez Chinu a Indiju. Runje w bliskosći města Leh dořidže k wójskim zražkam. Tak wopuści wulki džěl wobydlerstwa město a su džensa hišće žiwi jako čeknjency.

Čeknjency w Indiji

Mjez nimi je tež mała skupina z Wulkeho Tibeta. To su Amdojo. Woni so prócuja, zo bychu hromadže wostali. Jich najwjetši problem je řeč. Woni njeznaju žanu indisku řeč — ani řeč hindow ani urdu ani jendželšćinu, a Indoj njerozumja jich. Dokelž so njemóžachu dorozumić, njenamakachu tež žane džělo. Tak čahachu wot města k městu a spytachu sej něšto zasužić ze swójimi tibetskimi rejemi a hrami. To pak běše žiwjenje bjez kóždeje nadžije. W lěće 1962/63 přindžechu do jednoho města w sewjernej Indiskej w prowincy Uttar Pradesh. Tam so

Rakecy — Figura při woltarju

sta něšto spodziwneho: tam nadeńdžechu Tibetanow, kaž woni to běchu, z Ladaka w horinach Himalaja. Tući ludžo rozumjachu jich řeč, běchu zwoblěkani kaž woni a jědžachu kaž woni. Amdojo běchu zbožowni, zo běchu w cuzej Indiskej namakali swójih krajanow. Štó woni běchu? Žani družu hač wosadni Bratrskéje Jednoty z Ladaka: bratr předar T. Phunthsog, jeho swójbja a dalši Tibetanajo.

Eliah Tsetan Phunthsog bě syn z nahladneje zemjanskeje swójbje w Ladaku, kotraž bě přiwuzna kralowskeho domu w Lehu. Jeho nan bě radzićel krala a jara pobožny muž — buddhist. Tak wotrosće Tsetan w du-

chu kruteje buddhistiskeje pobožnosće a znaješe jako zdžěłany muž dosć derje literaturu buddhizma. W swójim pytanju za wěrnosću pak bě přeco njespokojny wostał. W tym času zetka so z tibetskim předarjom Bratrskéje Jednoty z Yosebom Gerganom, přeložerjom Biblije. Z jeho pomocu zezna so z Bibliju, kotraž sej wot kóždeho žada wosobinski rozsud. Wón so wzda swójeho wysokeho zastojnstwa a bu křesćan. Ničo jeho njemóžeše wotdžerzować, zo njeby ze swójim cyłym žiwjenjom swědčil za Jězusa Chrystusa. Po swójej křćenicy wobdžěli so na wosadnym žiwjenju Bratrskéje Jednoty w Lehu. Po dobrym studiju w Jendželskéj a w Indiji zastupi do služby Bratrskéje Jednoty jako předar. Jako prjedawši buddhist derje wědžeše, kak čežke rozsudjenje je, w swójej domiznje so ke Chrystusej wuznać.

Jedyn z 52 delegatow swětoweje synody Bratrskéje Jednoty 1967 w Potštejnje bě Eliyah Tsetan Phunthsog. Tehdom běše runje štjry lěta mjez čeknjencami w Rajpuru sam jako čeknjenc. Wón wědžeše so wolany a widžeše nuznotu, něšto činić za swójih krajanow — za Amdow. Wot tutoho časa sem wšitke prowincy Bratrskéje Jednoty za swój nadawk wobhladaju, tole nowe džělo podpěrać.

Džesac lět džěla Bratrskéje Jednoty w pońócnjej Indiskej

W lěće 1963 bě w Rajpuru wjele zničnych domow. Bratr Phunthsog někotre z nich přewza, započja je wuporjedžeć a pomhaše tak Tibetanam, zo bychu so móhli w tym měsće zasydlić. Najprjedy dyrbeše so ludžom džělo a z tym chléb wobstarać. Za to pak bě nuzne, zo Tibetanajo znajach indisku řeč. Tuž započja bratr Phunthsog wuwučować w hindiskej řeči a w jendželšćinje. Amdojo su wosebje dobri tkalcy tepichow a dobri kowarjo. Tuž jim wobstara Phunthsog krosna a kowarski grat.

Za ludźi, kotřiž su dotal žiwi byli „na třěše swěta“ 2 000 hač 4 000 m nad morjom, je čežko so zwučić na horcotu indiskich nižin. Tuberkuloza žadaše sej wjele woporow. Tale w Indiskej wjele rozšěrjena chorosć běše Tibetanam hač dotal njeznata.

6. 12. 1970 bě w Rajpuru jara rjany, slónčny džeń. Hižom z wulkeje dalokosće móžeše na jednej třěše wuhladać napismo „Internat Bratrskéje Jednoty“.

Kak bě so tuto džělo započalo? Najprjedy běchu starši přišli k bratřej Phunthsogej, zo by jich džěći wuwučowal. Na spočatku běchu to šěsć džěći, kotřež so wonka pod štomom schadžowachu. To wšak džěše tak dołho derje, kaž bě sucho. Hdyž pak přindžechu dešće, bě hubjenje. Tuž prošese Phunthsog jednoho indiskeho přecela, zo by jemu swój prózdný dom přewostajił. W haperleji bě jich 23 džěći a na kónc lěta hižom 30. Tuž dyrbeše so za wučerskeje pomocu pytać. Džowka bratra Phunthsoga pomhaše nanaj. W lěće 1969 zrosće ličba džěći w internacie na 130. W chlódku horow z wuhladdom do dalokeje indiskeje runiny stej džensa šulski internat za 150

džéci, kotraž su rozdžělene na štyri swójbne skupiny. Šula je džesač-rjadowniska. Džesač wučerjow wučí w třoch rěcach: tibetsku rěč, hindisku rěč a jendželsku rěč. Džéci přichadžeja ze wšělich nabožinow. Tam su buddhisća, hindojo, mohammedanojo a tež někotři sikhajo. Křesćenjo su w mjeńšinje.

Bratrska Jednota w Indiskej

Tam je na 100 wosadnych w prowincy Ladak a nic wjace hač 30 w Uttar Pradesh. Tele małe wosadki w Lehu, Shey, Khalatse a w Rajpuru buchu přiwzate do wulkeje Zjednočeneje pońnocnoindiskeje cyrkwy. Ma zmysla, wo tutej małej horstce podawać rozprawu? Wěsće, dokelž smy zjednočeni w Jezusu Chrystusu.

Bratr E. Tsetan Phunthog bu 25. 2. 1973 do wěčnosće wotwołany.

Časopis „Jednota bratrská“ september 1973

Swěrný služownik ze slowjanskej wutrobu

Před 120 lětami narodži so Wojerowski farar J. E. Dobrucki

Hdyž wobdarjeni syn slowakskeho fararja Jan Emanuel Dobrucki z wuznamjenjom doskónči gymnazij, bě jemu hižom jasne, zo pónđe w stopach swójeho nana a budže studować bohosłowstwo. Najprjedy džěše na studium do Wiena a potom do Lipska, hdžež njedosta jenož dobre wědomostne wukublanje w teologii, ale tež krute narodne, slowjanske sebjewědomje. To jeho přewodžowaše přez jeho cyle žiwjenje. Tak móžeše so stać z dobrým Serbom.

Jeho swójbna pochadžeze z rańšich Čech, z města Dobruški a bě ze stareho zemjanskeho rodu. Tuž jeho mjeno Dobrucki. Jeho džěd bě přešoł do Slowakskeje a zasydli so w domiznje japoštoła slowjanskeje zmyslenosće, basnika „Džowki stawy“, w Kollarowych Mošovcach. Tam bě jeho syn pozdžišo ewangeliski farar. Tam so narodži 13. 2. 1854 jeho wnuk Jan Emanuel, pozdžiši wuznamny serbski spisowačel a Wojerowski farar.

Za čas Lipsčanskich studijow ze zna so młody Dobrucki z wědomym Serbom, z studentom bohosłowstwa Janom Pawołom Křižanom, pozdžišim Hodžijskim fararjom. Wonaj wšak běstaj jenak staraj a w samsnym studijnym léce. Bórze poznastaj, zo staj wobaj synaj potłóčowaneho slowjanskeho naroda, zo woběju tyši samsny wosud. Slowacy so spjećowachu madžarizaciji kaž Serbja germanizaciji. Młody Dobrucki powědaše swojemu serbskemu přečeljej wo narodnym wozroźdenju Slowakow. Woni z rowa stawachu, hdyž so zdaše, zo je jich wěc zhubjena. Tež we Lužicy slěkaše so narod germanskeje kwakle, ale tam bě mało wědomych serbskich prócowarjow. Tam bě mało tych, kotřiž bychu na čolo narodneho hibanja stupali. Katastrofalny njedostatk na serbskich duchownych a wučerjach! Hodžijski farar J. H. Imiš bě zalo-

Rakecy

Rjenje wobnowjeny a pozłočany jandžel, kotryž je cyle wěsće něhdy křićeńsku škle njesl.

žil serbski homiletiski seminar, zo by młodych serbskich studentow bohosłowstwa wuwučował w serbsčiny. Na tajke rozprawy posluchaše z nutrnym zajimom. Husto přemyslowaše, kak by so Lužicy hodžalo pomhać. Tuž Křižan naležnje Dobruckeho prošeše, jeho slowjansku wutrobu hnujo, zo by so Lužicy wěnował w pobožnej a narodnej zmyslenosći. Křižan swójeho přečela po dokónčenju studija prošeše, zo by z nim sobu přišoł do Lužicy a do Imišoweho seminaru, zo by so poswjećil službje najmjeńšemu slowjanskemu narodu.

Po trěbných teologiskich pruwowanjach a po krótkim skutkowanju w Slowakskej bu Dobrucki znowa do Lužicy wołany. Tón raz njebě to jenož Křižan, ale tež Imiš jeho prošeše wo jeho službu. Wón jemu pisaše, zo wosadni w Šprjecach we Wojerowskim wokrjesu sej žadaja po duchownym ze slowjanskej wutrobu. Po dokładnym přemyslenju a hdyž bě so z nanom rozrěčował, rozsudži so, zo by próstwu z Lužicy dopjelnił. Młodemu Dobruckemu so na přeco słowa nana do pomjatka zasčěpichu: „W tym widžu Boži porst, kotryž tebi puć pokazuje. My předarjo Božeho słowa njesmy hriby, zo bychmy na tym měsće wostali, hdžež smy wurostli. My smy rybacy, kotřiž tam swoje syće wučisnu, hdžež jim to Chrystus přikaza.“ Z tym bě wšo rozsudžene.

Jedyn džěd do swójech narodnin 1881 w dosć krutej zymje (12. 2.) poda so młody Jan Emanuel Dobrucki do njeznatych a tola tež zaso nic cyle njeznatych kónčin Lužicy. Za čas cyleho žiwjenja je často spominał na swój přichad do Lužicy na Hodžijskej farje, kotraž so jemu sta z drugej domizny. Jeho přečeljo dospołnje zrozumichu wopór młodeho slowakskeho duchowneho a so zdobom toho radowachu, zo je so pomoc dostala pobožnej Šprjecanskej wosadze. Knjeni Imišowa so z nadobnosću staraše wo młodeho idealistu, a farar Imiš jeho informowaše wo

poměrach we Lužicy a jeho serbsčinu wučese. Jeho rěčna wobdarjenosć jemu pomhaše čěze na spočatku bórze přewyněć. Wjele chodžeše k serbskim ludžom, zo by z nimi serbski rěčał, a pilnje wuknješe po Pfulowej gramatice. Wjele čitaše w serbskich knihach, a to wótře — pak sam za sebjě abo před swojimi lubyimi hosćićelemi. Runje w tym času wuńdže w Smolerjec čišćerni w Budyšinje nowa božaslužbna agenda. Wona bě nětke přede wšěm Dobruckeho čitanka. Wón tak derje postupowaše, zo móžeše hižom na třečej njedželi při wottarju pomhać. Na dalejšej njedželi bě hižom sam Božu službu přewzał a pomhaše při spowědži. Šprjecanscy z wulkim zajimom slědowachu rěčne studije Dobruckeho, wo kotrychž so samo tehdom w Serbskich Nowinach pisaše. Njedočakni podachu so na puć do Hodžija, zo bychu swójeho přichodneho dušepastyrja wohladali. Džěchu tam zawěrnje z bojosću. Meščanski mlynk — Němc — bě jich nastróžal, zo sej činja njetrjebawše nadžije. Wón je hižom na 40 lět mjez Serbami a njeje hišće serbski nawuknył. Kak by to tón cuzy za tak krótki čas dokonjał? Ale kak wulka běše radosć njedočaknych Šprjecanow, hdyž móžachu so ze slowakskim duchownym dosć derje w swójej mačersčiny dorěčec. Woni chcychu jeho najradšo hnydom sobu wzać, ale němske a madžarske zakonje běchu wobčežne. Dobrucki bě wukrajan, a k tomu hišće zahorjeny Slowjan. W nazymje 1882 — poldra lět pozdžišo — móžeše hakle swoje zastojnstwo w Šprjecach nastupić. Žane cyle léto njebě so hišće minylo, tak jeho powołaču za archidiacona do Wojerec. Tam je 36 lět swěru skutkował. Tam so jemu mjez druhimi džěćimi narodži tež Božidar, pozdžiši farar w Budyšinju, kotryž je jako spisowačel a narodny prócowar džensa hišće mjez Serbami znaty.

Skutkowanje Jana Emanuela Dobruckeho we Lužicy je tež hornjoserbskej literaturje přinjesło bohaty dobyt. Wón bě serbsčinu tak wuběrnje nawuknył, zo so čuješe jako rodzeny Serb.

Ze swojim lužiskoserbskim ludom so rozložnowa 19. maheho rózka 1921 a bu pochowany do lužiskeje zemje... Miroslav Hloušek

Z wosadow

Klukš: We wosadneje žurli so zeńdžechu 19. 1. 1974 wot 14.00—17.30 hodž. cyrkwinscy předstejičerjo z Małešec, Hučiny, Chwaćic a Klukša, dohromady 30, zo bychu wo zhromadnym puću w susodstwje wuradžowali. Jako přeni dykp po kofeju mějachmy zawědženje tak mjenowaneje „nettabelle“ w cyrkwinskih dawkach. Farski wikar Engler, přichodny farar w Chwaćicach, rjadowaše diskusiju a měješe předślowo. To so nam tola wujasni, zo njejsu naše wosady dosć na to přihotowane, nadawki njesć, kiž na nich w přichodze čakaju. Budže nuz-

no, runje tutu temu na dobre wašnje mjez nami dale wobjednać. Na možnosće je so pokazało.

Jako dalši tema steješe na dnjowym porjedže młodžinske džělo w susodstwje wosadow. Witachmy mjez nami młodžinskeho fararja J. Lasera a jugendwarta J. Mickela. Byrnjež njebě to lochki problem, so tola mnozy słowa jimachu. Pokaza so, zo so někotre konstruktiwne namjety činjachu, kiž so we wjetšim hać wosadnym wobłuku hodža realizować. Tak chcemy so wo staršich paćerskich džěci wosebje přecować a tež młodžinu susodstwa bóle hać dotal jako cyłk informować a w našich přemyslowanjach wobkedźbować a jich informować. Dale je so namjetowało, w Wulkej Dubrawje cyrkwinski młodžinski centrum wutworić a ze susodstwa na wšelke wašnje pomhać. Tež naš jugendwart J. Mickel nam přislubi swoju pomoc a připóznawaše naše prócowanja.

Bukecy: K hodam 1973 smědžeštaj jubilejny por Hermann Krawc, ratar w Sowrjecach, a jeho mandželska Alma rodź. Rychtarjec, swój złoty kwas swječić. Wosadny duchowny požohnowa jeju w Božim domje. Wonaj staj swěrnaj Serbaj a dobreje křesćanskeje zmyslenosće. Bóh Knjez daj jimaj dale wjele mocy, radosće, měra, dobrou strowotu a swoje žohnowanje.

Bart: Do cyrkwinskih knihow našeje wosady smy zapisali za léto 1973 12 křćenjow, z kotrychž běše 8 na kemšach, jedne po starym wašnju jako wosebite křćenske kemše. Ke konfirmaciji přińdže 14 (16) džěci a 3 dorosćeni. Zwěrowali smy 11 porow. Chowanjow mějachmy 29 a 1 urnu. 5 zemrětych bě zwonka našeje wosady.

W zańdženym léce smy zaso wšelke twarjenja a kěrchowsku murju wobnowili. Wosebje so wjeselimy, zo móžachmy swoju rumnosć za křesćansku wučbu a za zymske kemše w cyrkwi wuporjedzić, kotruž bě před dwěmaj lětomaj woheń wobškodził. Křesćanska wučba za džěci Bartskeje šule wotměwa so nětko w tutej rumnosći, za džěci ze Zubornički a Strože w Hućinje přez Bartskeho fararja. Starši su prošení, džěci swěru na wučbu stać.

Za tuto léto je wotmyslene, cyrkwinu wěžu wobnowić. Wosadni su prošení wo dobrowólnu pomoc.

Bóh Knjez žohnuj dale našu wosadu a wšě naše planowanja!

Minakał: W léce 1973 bě pola nas 62 němских Božich službow, 19 serbskich Božich službow a 19 raz kemše za džěci, k tomu hišće derje wopytane swojbne kemše w septembrje k započatkej cyrkwinskeje wučby.

Wosebitosć cyrkwinskeho žiwjenja w Minakałskej wosadze je, zo so wšě Bože služby bjez wuwzaća w Božim domje wotměwaja.

Wjeršk w žiwjenju našeje wosady bě w zašłym léce bjez dwěla zeńdženje žonow na njezděli Rogate. Knjeni Creutzowa z Njeswaćidła referowaše před sotrami we wěrje. Referat je na přitomnych hluboki

zacišć zawostajił. Wopyt bě jara zwjeselacy. Wosebite wjeselo za nas bě, zo je so tójšto žonow ze susodnych wosadow na tutym zeńdženju wobdžělilo.

Křćenjow bě 25 (12), paćerskich džěci 26 (22), k tomu přińdže hišće konfirmacija jedneje dorosćeneje. Wěrowanjow bě 8 (8), pohrjebow 18 (31), spowědných 404 (445).

Ličba čitarjow časopisa Pomhaj Bóh je nětk 88.

Ke kóncej zašeho léta smy z Janom Augustom Schlotzu w Chrósće jednoho z našich najswěrnějších serbskich kemšerjow a čitarjow časopisa Pomhaj Bóh a z nim zdobom našeho najstaršeho wosadneho zhubili. W měrcu samsneho léta móžeše wosadny farar jemu hišće k 90. narodninam gratulować.

Klukš: Dnja 2. 2. 1974 smy tu wulke zeńdženje sobudźelaćerjow našeje wosady měli. Je to hižo dobra tradicija, zo so na započatku kóždeho léta zetkamy a wo swojich wěcach, nadawkach, nuzach, wjeselach a problemach rěčimy. Na wšě 37 wosadnych běchmy přeprosili, a štóž móžeše, tón tež přińdže. Cyrkwinsky předstejerjo radlubje tutu składnosć rozrěčowanja wužiwaja, wo wšelkich wěcach wobšěrniši wobraz dostać. Knjeni I. Schmidtowa poda wobraz wo našich financach, a knjeni Wódlowa porěča wo cyrkwinskih dawkach. Zhromadnje pytachmy za pućemi wo dobre našeje wosady. Knjeni Guthowa so postara na dobre wašnje za naše čelne dobre.

Klukš: Wot 13. hać do 17. 2. wotměwachu so zaso kublanske časy konfirmadow we wšelakich wosadach eforije Budyšin. Hłowny organizator je knjez J. Mickel. Wěsta sprěnosć je w tym wobkedźbować, zo so létsa nažel jenož mały džěl wosadow wobdžěli. Jenož wokoło 100 paćerskich džěci bě po puću (hewak přez 200). Klukšenjo běchu druhi raz we Wjazojcy. Tema bě samsny kaž 1973: Naša cyrkej a druhe cyrkwe! Wopytachmy tež na jednym dnju katolskich bratrow a bratrow ruskeje prawostawneje cyrkwe w Drježdžanach. 17. 2. wuklinča tutón bohaty čas ze zhromadnym popołdnjom z Fritzom Reschku w Budyšinje.

Michalska wosada w Budyšinje

Před lětom pisach, zo su wěcystojni molerjo tež na wjelbach wulkeho džěla Michalskeje cyrkwe samsne 500 lět stare mólby kaž we wołtarnišću namakali a wušiknje wudrapali. W běhu zašeho léta je so tu wjele činiło, zo móžu džensa tu pisać, wjelby nam pokazuja rjane róže a lubozne kwětki, róžty móžemy w blišich tydženjach z cyrkwe won wzać. Ale to nětk w džesatym léce wuporjedženja, rekonstrukcije, planowanja, hłowulamanja, woprowanja a mnohich starosćow!

Wjeselimy so na wokomik, hdyž směmy swoju nam lubu Michalsku cyrkej jako wulku halu, na wjelbach pisanu, wot wšeho njetrjebawšeho wuswobodźenu, wuhladać. Radosć je wulka. Nětk mamy hišće dno wuklasć, najskerje z čerwjeny mi cyhelemi, nowe durje wutwarić, lubju za

Što? Mje chcedža tež hišće zarězać? Mje — poslednjeho konja we wsy? Hać bych čeknyli?

Hdže chceš čekać, wbohi rawso?

byrgle natwarić, ławki zhotowić, elektriske tepjenje zatwarić. Wobnowjenje našeho drohoteho wołtarja a nam darjeneje krasneje klětki žada tež hišće wušikne ruki. Wěžu chcemy hnydom zaroštować. Wona ma so zdžěla wobmjětać a třěcha z koporom kryć. To je hišće tójšto! Ale pomoc je nam přislubjena. Bóh daj, zo so wšo radzi. Zatwar nowych byrglow je nam w léce 1975 přislubjeny.

Z wosadneho žiwjenja móžu rozprawjeć, zo smy so wšitcy na Michałskej fari zaso z Božej pomocu čili a strowi přecować móhli. Hać smy něšto Bohu spodobneho wuskutkowali, to Bóh wě. Porjadnje mějachmy swoje Bože služby: 65 w němскеj rěči, 14 w serbskej a mēsačnje w Małym Wjelkowje, nimo toho mēsačnje w domach za starych na Židowje, w Ratarjecach a w Małym Wjelkowje, bibliske hodžiny na 17 městnach wosady. Wopyt kemšow za džěci běše přeco zwjeselacy. Młoda wosada je so w 3 skupinach 96 króć zešla. — W zańdženym léce: 27 (35) křćenjow, 48 (61) konfirmadow, 16 (12) wěrowanjow, 104 (115) pohrjebow, 1670 (1862) spowědných. — Na darach smy dostali: 3 784,— hr krajnocyrkwinske kolekty, 11 602,— hr kolekty za našu wosadu, 1 920,— hr dary za hlódnych na swěće, 500,— hr dary za znutřkowne misionstwo, 50 978,— hr za wobnowjenje Božeho doma. Wutrobny džak wšěm, kiž su woprowali a so gratu přimawali. Wopyry su wuraz lubosće. Njech je Bóh žohnuje k spmoženju swojeje wosady! P. A.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadža jónkróć za mēsać z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjadowuje Konwent serbskich ewangelskich duchowných. — Hłowny zamółwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswaćidlski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čiść: Nowa Doba, čišćerňa Domowiny w Budyšinje (III-4-9-147).